

“ ดินยีนดีอย่างมากที่จะเป็นตัวแทนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ เพราะเราไม่ได้รู้สึกว่าการทำเปลจะต้องมาปิดบัง หวงวิชาความรู้ แต่กลับรู้สึกภาคภูมิใจและดีใจมากกว่าที่มีคนสนใจในหัตถกรรมที่เราได้สร้างสรรค์ขึ้น ”

“เปลเชือกถัก”

สมศรี ไม้ทองดี

อายุ 60 ปี

ที่อยู่ : 128 ซอยตรีวิมล ถนนแสงชูวา ตำบลชุมแสง

อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ 60120

โทรศัพท์ : 08-1039-1022

นอกจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาดแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลได้เชิญกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่น “เปลชুমแสง” ไปสอนงานให้กับกลุ่มแม่บ้าน รวมทั้งโรงเรียนต่างๆ เช่น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ศรีสะเกษ ซึ่งถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เพราะกลุ่มแม่บ้านและเด็กที่ได้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพทำเปลเชือกถักขายได้ โดยที่ทางกลุ่มเองไม่ได้หวังวิชาความรู้แต่อย่างใด

“นับเป็นเรื่องที่น่าภาคภูมิใจมากที่ได้มีโอกาสเผยแพร่ความรู้ที่เรา มี โดยเฉพาะกับเด็ก ๆ ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ศรีสะเกษ ที่กลุ่มได้เข้าไปสอนงานถักเปล เด็ก ๆ ให้ความสนใจมาก ตอนนั้นก็มีความถามว่าจะเป็นอย่างอื่นไหมถ้าเขาจะทำเปลขาย ได้ยินแบบนี้ดิฉันตอบทันทีเลยว่า ได้ ดิฉันยินดีอย่างมากที่จะเป็นตัวแทนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ เพราะ

เราไม่ได้รู้สึกว่าการทำเปลจะต้องมาปิดบัง หวงวิชาความรู้ แต่กลับรู้สึกภาคภูมิใจและดีใจมากกว่าที่มีคนสนใจในหัตถกรรมที่เราได้สร้างสรรค์ขึ้น เพราะปัจจุบันคนทำเปลเชือกถักแทบไม่เหลือแล้ว เคยคิดเหมือนกันว่าถ้าหมดรุ่นดิฉันไปจะมีใครมาสืบทอด กลัวว่างานเปลเชือกถักที่คนโบราณทำมาเป็นหลายสิบปีจะหายไปคนรุ่นหลังคงไม่ได้เห็นงานเปลเชือกถักที่มีความสวยงามละเอียดอ่อนแบบนี้อีกแล้ว เพราะเยาวชนสมัยนี้ไม่ค่อยสนใจ แต่ถ้าหากเขาโตขึ้น เขาน่าจะรู้สึกเสียดายว่าไม่ได้เรียนรู้งานนี้ไว้ ดิฉันจึงคิดว่าเราน่าจะร่วมกันอนุรักษ์ ที่ทำได้ก็คงเป็นความพยายามในการทำงานเปลเชือกถักนี้ให้ดีที่สุด และเผยแพร่ทำเอกสารเก็บไว้ เผื่อว่าในวันข้างหน้าถ้าหากมีคนมาสนใจงานเปลเชือกถักเขาจะได้เรียนรู้จากตรงนั้น”

ครูสมศรี ไม้ทองดี เกิดและเติบโตในสังคมเกษตรกรรม มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติมาตั้งแต่เด็ก การทำเปลเชือกถักไว้ใช้งานภายในครอบครัวเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ได้เห็นและใช้มาตั้งแต่จำความได้แต่ยังไม่มีโอกาสได้ทำเอง เมื่อมีลูกคนแรกจึงได้ให้คุณพ่อสอนการถักเปลเชือกไว้ซึ่งซึ่งถือเป็นครั้งแรกที่ครูสมศรีได้ลงมือทำ และด้วยฝีมือที่ประณีตประกอบกับเป็นเปลที่หายาก คนที่พบเห็นจึงเกิดความชื่นชมขบจึงได้ว่าจ้างให้ถักเปลขาย จากจุดเริ่มต้นนี้เอง ทำให้ครอบครัวได้เริ่มทำเปลจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ และได้ตั้งกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่น “เปลชুমแสง” ขึ้น โดยพัฒนาจากเปลเด็กเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีกมากมาย

“ในปัจจุบันเรามีการพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่ใช้เทคนิคการถักเชือกขึ้นมา เช่น เปลญวน ชิงช้า ฉากกันห้อง ม้านั่ง หิ้งพระ โมเดลเปลย้อยส่วนเพื่อนำไปเป็นของขวัญระลึก สินค้าทุกชิ้นจะเน้นในเรื่องความคงทนและความสวยงาม วัสดุที่เราใช้ในอดีตจะใช้เชือกจากเส้นใยฝ้าย 100% แต่ในปัจจุบันได้เลือกใช้เส้นใยฝ้ายผสมโพลีเอสเตอร์ซึ่งมีความเหนียวและทนทานมากกว่า

ทำให้ผลิตภัณฑ์มีอายุการใช้งานมากถึง 40-50 ปี”

จากการถักเปลเชือกด้วยลายเปลแบบโบราณ ได้มีการพัฒนาคิดค้นลายขึ้นใหม่ อย่างลายปลาตะเพียนซึ่งถือเป็นลายแรก ในปัจจุบันเรียกว่าลายข้าวหลามตัดเป็นลายที่คนโบราณประดิษฐ์คิดค้นขึ้น โดยมีการพัฒนาต่อยอดลายมาเป็นลายดอกเล็กดอกใหญ่ สำหรับวิธีการผูกลายจะต่างกับการตั้งเชือกมาผูกให้เกิดลาย ซึ่งบางลายได้มาจากความบังเอิญในขณะที่ผูกลาย

“การผูกลายเปลชুমแสงเราใช้เวลาในการทำประมาณ 3 วัน ไม้ที่นำมาใช้ประกอบให้เป็นรูปร่างนั้นเราจะใช้ไม้สักเก่า เพราะถ้าใช้ไม้ใหม่มันจะหดและไม่คงทน ส่วนการพัฒนาจากเปลญวนสู่ม่านบังตานั้น เกิดจากการที่ดิฉันได้นำสินค้าไปจำหน่ายและเริ่มเห็นว่าสินค้าจำนวนมากมีรูปแบบเดิมๆ ไม่มีความแตกต่างจากคนอื่น ๆ จึงคิดว่าน่าจะทำผลิตภัณฑ์อย่างอื่นที่สามารถนำเชือกถักไปประยุกต์ใช้ได้ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการทำผลิตภัณฑ์มานานบังตา ซึ่งลายที่ทำได้ยากที่สุดคือลายกั้งหัน เพราะเป็นลายที่มีความละเอียดสูงมากจึงค่อนข้างยากและต้องใช้เวลาในการทำงาน”

